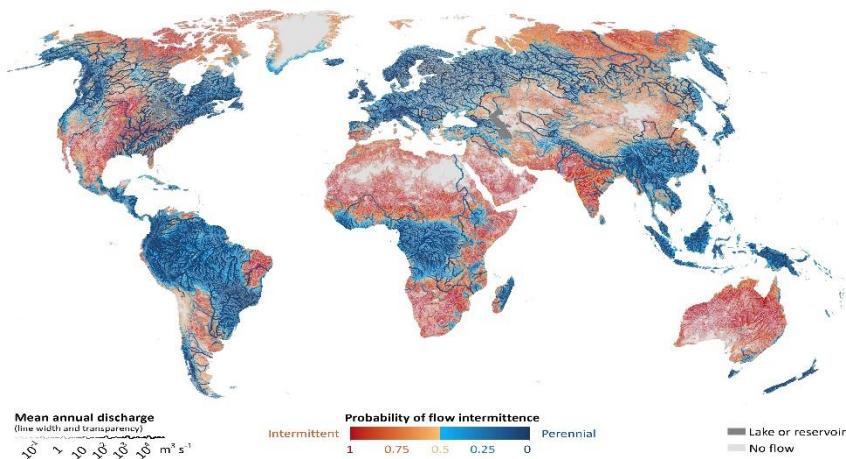

ŠTO JE MREŽA PRESUŠUJUĆIH RIJEKA ?

Hidrografska mreža (mreža rijeka) je skup manjih vodotoka (npr. potoka) koji se spajaju u veće (rijeku) tvoreći slivni sustav. Desetljećima se prepostavljalo da je većina riječnih sustava trajna, odnosno s tekućom vodom tijekom cijele godine.

Većinu svjetskog riječnog sustava čine rijeke koje teku prirodno

Karta koja pokazuje vjerojatnost presušivanja globalnog vodnog sustava. Prema M.L. Messager i sur. (Priroda, 2021.).

Tipičan slijed faza s tekućom vodom, stajaćom vodom i suhim koritom u koritu Calavona, jugoistočna Francuska. Fotografija: B. Launay.

Više od polovice svjetskih vodotoka prirodno presušuje zbog meteoroloških, geoloških ili hidrogeoloških uzroka. Isušivanje može dovesti do stvaranja nepovezanih lokvi u riječnom koritu ili do potpunog isušivanja korita. Dakle, sušenje je postaje pravilo, a ne iznimka! Ova nedavna otkrića zahtijevaju promjenu u načinu razumijevanja i upravljanja hidrografskim mrežama. Na primjer, trenutno dostupni konceptualni modeli ne integriraju učinke suša, koje ipak igraju veliku ulogu u organizaciji vodene biološke raznolikosti i povezanih funkcija i usluga ekosustava. Slično tome, alati dostupni vodnom gospodarstvu, bilo za određivanje ekološkog statusa ili definiranje ekoloških tokova, nisu prikladni za povremene rijeke ili ih ne uzimaju u obzir.

Sve više rijeka presušuje zbog globalnih promjena

Globalne antropogene promjene mijenjaju hidrološki režim riječnih sustava i posebno povećavaju učestalost isušivanja. Uzroci presušivanja su i crpljenje površinskih i podzemnih voda, izgradnje akumulacija za vodoopskrbu, kontrolu poplava, poljoprivredne svrhe, proizvodnju električne energije i rekreacijske aktivnosti, promjene korištenja zemljišta i klimatskih promjena. Sušne povezane s ljudskim aktivnostima imaju dramatično različite učinke od onih koje se javljaju u prirodno presušujućim rijekama, budući da se živi svijet ne stiže prilagoditi naglim i neuobičajenim promjenama u okolišu. Posljedično, strategije upravljanja vodama se moraju prilagoditi zasebno za vode koje presušuju prirodno ili antropogeno.

S lijeva na desno: rijeka koja se prirodno suši u suhom stanju (La Clauge, Doubs, foto: B. Launay); antropogeno isušeno korito nizvodno od brane, Békésszentandrás, jugozapadna Mađarska (foto: G. Jakab)

Ovaj projekt dobio je finansijsku potporu Europske unije u okviru programa Horizon 2020 (N° 869226)